

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 280/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Máriou Čechovou, Lipová 18/C, Viničné, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 6 CoP 37/2021-617 z 26. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. apríla 2022, doplnenou 27. apríla 2022, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne žiada, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v rodinnej veci sťažovateľa sa na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) viedlo konanie o návrhu matky [REDAKOVANÉ] na zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], dvojčatám narodeným [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Okresný súd rozsudkom zo 16. septembra 2021 s poukazom na skutkové okolnosti veci zmenil dovtedajšiu striedavú osobnú starostlivosť oboch rodičov a zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky, sťažovateľ zaviazal k vyživovacej povinnosti a styk otca s maloletými neupravil. Sťažovateľ sa odvolal proti tomuto rozhodnutiu v časti, v ktorej bol jeho styk s maloletými deťmi neupravený, a v časti týkajúcej sa jeho vyživovacej povinnosti. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodnutie okresného súdu v odvolaní napadnutých výrokov potvrdil a rozhodol o trovách konania.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti v stručnosti uvádza, že všeobecné sudy porušili § 25 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) a následne porušili i čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa jeho názoru neobstojí názor súdov, ktoré ponechali stretávanie sa otca s maloletými iba na vôli a zväžení detí, pretože názor maloletých by mal byť v proporcionality so záujmom dieťaťa a právom na výchovu a vytvorenie citových väzieb s oboma rodičmi. Svoju argumentáciu zhrnul (iba) takto: *„Krajský súd v Nitre svojim rozhodnutím neupravil stretávanie sťažovateľa ako otca s deťmi v čase, keď videl, že ani pri striedavej starostlivosti sa nevedel domôcť stretávania s oboma synmi a nevidel ich niekoľko rokov, ponechal na zväžení neplnoletých detí a matky, ktorá v celom konaní rôznymi manipulatívnymi taktikami správania bránila osobného kontaktu otca s deťmi, stretávanie sa s otcom, čím podľa nášho názoru úplne zrušila akékoľvek udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho kontaktu detí s otcom a vôbec tým neprispela k budovaniu už aj tak narušeného vzťahu medzi deťmi a otcom.“*

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu, pretože krajský súd dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, a v dôsledku toho i k nesprávnemu záveru, keď jeho styk s maloletými deťmi neupravil. Napriek tomu však v rámci petitu nenavrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ale iba mu priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

5. Bez potreby detailnejšieho vysporiadavania sa s námietkou sťažovateľa ústavný súd uvádza, že nosný dôvod podanej ústavnej sťažnosti v zásade zodpovedá dôvodu dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* [odmietnutia spravodlivosti (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017)]. I namietaná nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je spôsobilá preukázať nesprávny procesný postup súdu, ktorým došlo k znemožneniu uplatnenia procesných práv v intenzite zakladajúcej porušenie

práva na spravodlivý proces, a i takáto „iná vada“ zodpovedá dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a podlieha dovolaciemu prieskumu (bližšie pozri II. ÚS 120/2020, IV. ÚS 314/2020).

6. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že sťažovateľ dovolanie proti rozsudku krajského súdu nepodal, a tak, hoci zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nesprávne posúdil otázku použitia ďalších opravných prostriedkov v rámci všeobecného súdnictva vo vzťahu k právoplatnému rozsudku krajského súdu. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v takejto situácii by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (obdobne I. ÚS 728/2016).

7. Na tomto mieste je potrebné poukázať i na to, že ak by bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo dovolaním napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (§ 124 posledná veta zákona o ústavnom súde).

8. Keďže sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

9. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako neprípustnú.

10. Na záver ústavný súd nemôže nepoukázať ani na nedostatočné odôvodnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa vrátane sťažnostného petitu. V tejto súvislosti dáva do pozornosti, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je kritériom klasifikačným, nie kvalitatívnym. Sťažovateľ musí v ústavnej sťažnosti uviesť konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa neho dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženej veci. Ústavnú sťažnosť treba odôvodniť v rovine ústavnoprávnej, nie v rovine obyčajného (jednoduchého, podústavného) práva (III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014, III. ÚS 349/2015). Sťažovateľ musí v ústavnej sťažnosti označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy (resp. kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách), ale musí ich konkretizovať aj skutkovo t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy (IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08, III. ÚS 353/2017, III. ÚS 100/2018). Sťažovateľ je tiež povinný jasne, zrozumiteľne a presne formulovať návrh na rozhodnutie vo veci samej tak, že musí presne uviesť, porušenie akých svojich ústavných práv požaduje vysloviť, zrušenia ktorých rozhodnutí či opatrení

sa domáha. Tieto nedostatky ústavnej sťažnosti by v danej veci mohli zakladať aj jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

11. Okrem toho vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti nie je spravidla súdne rozhodnutie nemenné a ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností (§ 26 zákona o rodine a § 121 Civilného mimosporového poriadku).

12. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu